

בית המדרש "תפארת ירושלים"

רחוב הפלמ"ח 18 ג' (קומה ג')

טל. 5665633 (אנליזה): 05267228827

י"ט בסיון תשס"ז

05.06.07

Tiferet.jer@012.net.il :לוא"ל

שלח לך

2007-5767

רמב"ן במדבר פרק יג פסוק לב

(לב) ומעם ויוציאו דבת הארץ וגו' אל בני ישראל - כי הלכו מלפני משה ואהרן והיו אומרים באהליהם כי היא ארץ אוכלת יושביה. כי מתחלה, כשהיו אומרים להם לפני משה שהארץ זבת חלב ודבש זולתי שהעם חזק וכלב היה אומר "כי יכול נוכל לה", היו העם פוסחים, ומהם בומחים בכחם וגבורתם ומהם בעזרת השם בגבורים. אז הוציאו להם דבה בפני עצמם, דכתיב הארץ אשר עברנו בה וגו' - עד שילינו כל העדה, וזה מעם מה שאמר (להלן יד לו) וישבו וילינו עליו את כל העדה להוציא דבה על הארץ. והיה זה, כי האנשים האלה בראותם העם אשר כגובה ארזים גבהו וחסון הוא כאלונים, נפל פחדם עליהם והמסו לב אחיהם, וכאשר ראו כי עדיין היו ישראל נועצים לעלות ויהושע וכלב מחזקים את לבם, הוציאו דבה בשקר כדי לבטל עלייתם על כל פנים: ודע כי מוציא דבה הוא כסיל אשר יאמר שקר, אבל המוגיד אמת יקרא "מביא דבה", כמו שנאמר (בראשית לו ב) ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם. ועל זה נענשו למות במגפה, שנאמר (להלן יד לו) וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה במגפה לפני ה':

ארץ אוכלת יושביה היא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות - ארץ כשהיא רעה והמים דלים ורעים והארץ משכלת לא תגדל אנשי מדות, רק יהיו אנשיה דלים ונפוחים שפלי קומה חסירי הכת. אבל דבת המרגלים לאמר, כי הארץ ההיא חזקת האויר כבדת הטבע, ומימיה ופירותיה עבים וכבדים ויגדלו גדול רב מאד, ולא יסבלו אותם מזוגי בני אדם הבינונים, זולתי הענקים ואנשי מדות שהם בעלי כח החזקים בטבעם אשר הם עצומים בגבהם וקומתם, ולכן תגדל אנשים גדולים מאד ותמות שאר בני אדם כולם, כמנהג במאכלים הגסים:

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת שלח סימן ז

(ז) ויעלו ויתורו את הארץ כיצד כשהיו נכנסין לעיר והדבר נוגף את הגדולים ומתעסקין בני העיר בקבורתו והיו נכנסין ובריה לא היתה רואה אותן לכך אמרו הארץ אשר עברנו בה לתור אותה ארץ אוכלת יושביה היא בנסים שהיה עושה להם הקב"ה בו הוציאו דבה, ויעלו בנגב ויבא עד חברון ושם אחימן ששי ותלמי שהיו גבורים עד מאד שנאמר (דברים ט) אשר אתה ידעת ואתה שמעת וגו', א"ר ברכיה הכהן ברבי מצאו שלשה בני ענק שנאמר ושם אחימן ששי ותלמי למה נקרא שמו אחימן שהיה אומר אחי מאין יבא עלי שום אדם, ששי שהיה בריא כשיש, תלמי שהיה חזק ועושה תלמים בארץ, ילידי הענק שהיה עונק את החמה, כשראו אותם מרגלים נתיראו מיד הלכו ואמרו כי חזק הוא ממנו אמר רשב"ל הקשן כלפי מעלן ובאותו העון נגזר עליהם גזרות קשות מה הקב"ה אומר לירמיה לך ואמור להן אין אתם יודעים מה הוצאתם מפיהם שנאמר (ירמיה יא) לקול המולה גדולה הצית אש עליה ורעו דליותיו, לקול המולה גדולה שאמרתם מה גרמתם לעצמכם הצית אש עליה, יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם אמרו ונהי בעינינו כחגבים אמר הקב"ה ויתרתי עליה, אלא וכן היינו בעיניהם מקפיד אני וכי יודעים הייתם מה עשיתי אתכם בעיניהם מי יאמר לכם שלא הייתם בעיניהם כמלאכים, מה גרמו לעצמן במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים שנה, לא דיים כך אלא שלא נכנסו לארץ, אמר להם הקב"ה לישראל בעה"ז ע"י שהיו שלוחי ב"ז נגזר עליהם שלא יכנסו לארץ אבל לעה"ב אני משלח לכם מלאכי פתאום ויפנה דרך לפני שנאמר (מלאכי ג) ופתאום יבא אל היכלו וגו'.

רש"י במדבר פרק מז פסוק למ

ולא תתורו אחרי לבבכם - כמו (לעיל יג כה) מתור הארץ. הלב והעינים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העבירות, העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות: